

2. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 року № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення 27.09.2022);
3. Проект Закону про судово-експертну діяльність від 04.11.2021. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=73154 (дата звернення 27.09.2022)
4. Деякі питання повірки законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів від 05 квітня 2022 р. № 412. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-povirki-zakonodavcho-regulovanih-zasobiv-vimiryuvalnoyi-tehniki-v-umovah-voennogo-stanu-412> (дата звернення 27.09.2022).
5. Про затвердження Порядку ведення державного Реєстру атестованих судових експертів: Наказ Міністерства юстиції України 29.03.2012 № 492/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0484-12#Text> (дата звернення 27.09.2022).

УДК 342.951(477)

Казанчук І. Д.
*к.ю.н., доцент, доцент кафедри
адміністративного права та процесу,
Харківський національний
університет внутрішніх справ*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ І ГРОМАДСЬКОСТІ В СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ, ТА ЙОГО ЗАПОЗИЧЕННЯ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У процесі реформування системи МВС України обрано європейську модель функціонування органів поліції, діяльність яких спрямована на надання поліцейських послуг у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, у тому числі і у сфері забезпечення екологічної безпеки.

У Законі України «Про Національну поліцію» передбачено, що до основних повноважень поліції віднесено забезпечення відповідно до закону правового режиму зони надзвичайної екологічної ситуації у разі її оголошення на всій території України або в окремій місцевості [1]. У цій справі природоохоронна діяльність поліції повинна бути максимально прозорою для громадськості, та спрямованою на забезпечення права громадян на сприятливе навколишнє середовище, попередження скоєння екологічних правопорушень та швидке реагування на них. Звісно, у напрямку покращення діяльності поліції в сфері екологічної безпеки слід звернути увагу на необхідність удосконалення правових засад природоохоронної діяльності, механізму взаємодії поліції і громадськості в природоохоронній сфері в усіх можливих формах. Внаслідок чого, стає цілком зрозумілою необхідність ретельного вивчення досвіду діяльності поліцейських структур розвинених

країн світу з метою впровадження його в діяльність української поліції в природоохоронній сфері.

Так, у поліції Румунії діє Генеральний інспекторат поліції, до якого входить як один із найбільш важливих Директорат із розслідування шахрайства, у складі якого функціонує спеціалізований підрозділ з розслідування злочинів у фінансово-економічній сфері. До сфери дії Директорату відносяться: сільське господарство і виробництво продовольства; нафта і природні ресурси; лісові ресурси, природоохоронні та відновлювані матеріали [2, с. 258].

У США і Великобританії проблема покращення взаємовідносин громадян і поліції в сфері забезпечення екологічної безпеки визначена пріоритетним напрямком розвитку поліцейського Департаменту. Так, у США встановлені нові правила затримання і особистого огляду громадян, проведення зустрічей глав поліцейських дільниць з різними групами населення. Для вимірювання ефекту нововведень Департаменти поліції Нью-Йорка, Філадельфії, Темпи і Шарлотти сумісно з недержавним аналітичними центрами розробили унікальну систему оцінки того, як місцеві жителі оцінюють свій досвід спілкування з районними (місцевими) поліцейськими. Вагома ознака позитивної оцінки – це упевненість громадян у тому, що поліція досягає максимуму успіхів у своїй діяльності з точки зору затрачених сил і засобів, а також у тому, що факт правопорушення є дією проти суспільства. Дослідження оцінки ступеня вдоволеності громадян діями поліцейських в ході взаємодії в процесі виконання природоохоронних функцій з ними проводяться щомісяця і за їх результатами вносяться корективи у роботу поліції. Також отримані данні використовуються Департаментом поліції з метою встановлення меж відповідальності кожного поліцейського за ввічливе відношення до громадян тією ж мірою, як і за рівень злочинності на дільниці. На відміну від соціологічних опитувань, які надають достатню інформацію лише стосовно проблем діяльності правоохоронних органів в галузі охорони довкілля, нова система спрямована на документування і кількісну оцінку безпосереднього досвіду, який громадяни отримали внаслідок взаємодії з поліцією. Така система дає змогу в повній мірі оцінити ступінь і якість вдоволеності громадськості своїми місцевими поліцейськими і їх роботою на кожній окремій дільниці.

У свою чергу, поліцією Великобританії на сьогодні розроблено два критерії оцінки діяльності поліції з позиції громадської думки. Перший критерій оцінки базується на дослідженні заяв і повідомлень громадян, які безпосередньо звертаються до поліції за допомогою. Другий критерій пов'язаний з вивченням досвіду постійних контактів глав поліцейських дільниць з різними верствами населення з питань охорони громадського порядку та охорони навколишнього природного середовища, але й особистого характеру. Оскільки ці критерії оцінки кореспондуються зі специфічними обов'язками поліцейських, вони частково вказують на те, які засоби чи форми взаємодії необхідно обрати, щоб така взаємодія в природоохоронній сфері оцінювалась позитивна і була набагато ефективнішою. Окрім цього, результати оцінки використовуються для надання можливості главам поліцейських дільниць персонально відповідати за показники стану

злочинності в регіоні, оцінки стану охорони природного середовища та чисельності правопорушників в регіоні. З цього приводу показовою є статистика роботи поліцейського управління «Долина Темзи» Великобританії. За останні п'ять років відсоток потерпілих, вдоволених діями поліції з захисту навколишнього природного середовища в країні та поновлення порушених екологічних прав громадян становив 74-80%, у тому числі, дії з розкриття злочинів, пов'язаних з незаконним використанням природних ресурсів, позитивно оцінили 90% опитаних [3]. І це не зважаючи на те, що загальний відсоток розкриття правопорушень і злочинів по країні становить лише 22-24%.

У цій справі свою ефективність має зміцнення ділових контактів працівників Національної поліції України із закордонними колегами. У першу чергу, це стосується зв'язків із Міжнародною поліцейською асоціацією (МПА), створеною у Великобританії. З метою постійного обміну досвідом з охорони правопорядку і боротьби зі злочинністю та для поліпшення такої діяльності Українською секцією МПА щорічно проводяться міжнародні конференції, у тому числі і з питань екологічної безпеки, спільні міжнародні заходи, тощо.

В Німеччині органи поліції виконують функцію охорони кордонів у німецькому територіальному морі. При цьому, так звана, екологічна поліція окрім охорони навколишнього природного середовища поєднує у своїй діяльності виконання функції транспортної поліції, а тому виконує завдання щодо контролю за рибальством та лісництвом [2, с. 258].

Аналіз досвіду поліції Франції вказує на те, що майже половина справ щодо попередження і розкриття екологічних правопорушень під час здійснення природоохоронних заходів поліції це результат участі громадян у виявленні порушників, наданні інформації, яка привела до ідентифікації правопорушника. Так, 85% розкритих правопорушень за фактом нанесення шкоди природному середовищу є результатом письмової роботи поліції по зв'язках із громадськістю [3]. Таке положення пояснюється не лише традиційністю співпраці поліції з населенням і як наслідок – повага останніх до законів і органу, але й інтенсивним пропагандистським впливом, уважним ставленням до прав громадян, надією на поліцію, як на захисника від порушників.

Звісно діяльність поліції із забезпечення екологічної безпеки в Україні не повинна базуватися виключно на використанні закордонного досвіду, оскільки він не в усьому відповідає нашій ментальності. Для його використання здебільшого потрібен диференційований підхід і системне прогнозування наслідків. Крім того, не треба забувати і про те, що оцінка діяльності поліції не може бути тільки підбиттям результатів зробленої роботи. Справа у тому, що поліція – це орган виконавчої влади, діяльність якого спрямована на захист інтересів суспільства і держави. І, в решті решт, задля того, щоб довіра до роботи поліції позитивно зростала, над нею необхідно постійно працювати. Отже, дії в сфері охорони навколишнього природного середовища і екологічної безпеки мотивуються як робота, що спрямована також на покращення іміджу, переорієнтацію діяльності поліції на соціальне обслуговування населення.

На підставі зазначеного можна стверджувати, що важливим чинником ефективності діяльності поліції в сфері забезпечення екологічної безпеки в Україні є: *по-перше*, розробка системи ефективних форм взаємодії поліції і громадськості з урахуванням провідного закордонного досвіду та використання науково обґрунтованих підходів до організаційних заходів, покликаних суттєво змінити зміст природоохоронної діяльності; *по-друге*, всебічний аналіз природоохоронної діяльності поліцейських структур провідних країн світу з визначенням стратегії впровадження їх досвіду в діяльність природоохоронних органів України; *по-третє*, необхідність вироблення комплексу превентивних заходів природоохоронного характеру.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 565-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40, 41. Ст. 379.
2. Шумило О.М. Природоохоронні функції поліції в сучасних умовах євроінтеграції. *Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності національної поліції України* : зб. тез доп. учасників міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 11 квіт. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2019. С. 257-260.
3. Бирюков П. Н. Полиция Великобритании. *Евразийский юридический журнал* : сайт. URL: <https://eurasianlaw.ru/nashi-rubriki/politsiya-gosudarstv-mira/politsiya-velikobritanii> (дата звернення: 09.04.2023).

УДК 336.71

Карпетян О. М.

*к.е.н., доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський
національний університет*

Колодюк О. А.

*помічник нотаріуса,
аспірант кафедри безпеки та правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський
національний університет*

ДО ПИТАННЯ КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ РОЗВІДКИ

Сутність фінансової розвідки нерозривно пов'язане з протидією легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. Фінансова розвідка – поняття неоднозначне та багатоаспектне. Його досліджують не лише з точки зору фінансів, державного управління, аудиту, економічної безпеки, а й безумовно, фінансового права. У багатьох